

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUE).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Rumunské právo nepřipouští společnou závěť a dědickou smlouvu.

Závěť může být pořízena ve formě veřejné listiny nebo jako holografická závěť.

Holografická závěť je sepsána, datována a podepsána zůstavitelem a předtím, než je vykonána, je třeba ji předložit notáři, který ji opatří pečeti a ověří. Závěť ve formě veřejné listiny pořizuje notář nebo jiná osoba, již je svěřen výkon veřejné moci. Zůstavitel závěť nadiktuje notáři, který ji sepiše a následně zůstaviteli nahlas přečte, přičemž zmíní formální požadavky. Pokud byla závěť již zůstavitelem sepsána, notář ji nahlas přečte a zůstavitel následně prohlásí, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Zůstavitel závěť podepíše a notář podepíše osvědčení o ověření. Během procesu ověření mohou být zůstaviteli nápomocni jeden nebo dva svědci.

Privilegovaná závěť, pořízená ve zvláštních případech některými důstojníky konajícími službu v přítomnosti dvou svědků, má důkazní sílu veřejné listiny. V případě, že je odkazována peněžitá částka konkrétním institucím, je třeba vyhovět zvláštním formálním požadavkům stanoveným zvláštními právními předpisy, které upravují jejich organizaci.

Závěť **obsahuje** ustanovení týkající se určení přímých a nepřímých dědiců, rozdělení pozůstalosti, vydědění, určení vykonavatele závěti, jeho povinností, odvolání odkazu atp.

Ustanovení týkající se převodu pozůstalosti/majetku zůstavitele se nazývají odkazy. **Odkazy** se dělí na následující kategorie: univerzální odkazy nebo odkazy s univerzálním/dílčím titulem. **Univerzální odkaz** přiznává právo k celé pozůstalosti, **zatímco odkaz s univerzálním titulem přiznává právo** k části pozůstalosti.

Viz článek 1034 a následující občanského zákoníku.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Notář, který závěť ověřuje, ji zapisuje do **Národního notářského rejstříku darů** (*Registru național notarial de evidență a liberalităților RNNE*), kam se zapisuje také darování.

Viz článek 1046 občanského zákoníku a článek 164 zákona č. 36/1995 o notářích a činnostech notářů, ve znění pozdějších předpisů.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Povinný díl je podíl na pozůstalosti, na který mají neopominutelní dědicové (pozůstalý manžel, potomci a privilegovaní předci – rodiče zůstavitele) nárok i navzdory vůli zůstavitele. Povinný díl každého neopominutelného dědice činí polovinu podílu, který by mu náležel jako zákonnému dědici v případě, že by závěť neobsahovala žádné odkazy či ustanovení o vydědění.

Viz článek 1086 a následující občanského zákoníku.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

Pozůstalost přechází na zákonné dědice, konkrétně na pozůstalého manžela a příbuzné zůstavitele, v následujícím pořadí:

potomci – první dědická třída,

předci a privilegovaní příbuzní ve vedlejší linii – druhá dědická třída,

ostatní předci – třetí dědická třída,

ostatní příbuzní ve vedlejší linii – čtvrtá dědická třída.

Potomci a předci zůstavitele dědí bez ohledu na stupeň své příbuznosti k zůstaviteli, zatímco příbuzní ve vedlejší linii mají na dědictví nárok jen do čtvrtého stupně příbuznosti.

Z titulu právního nástupnictví mohou dědit pouze potomci dětí zůstavitele a potomci jeho sourozenců. Z titulu právního nástupnictví se dědictví dělí po rodičovské linii. Má-li linie více než jednu větev, dělí se příslušný podíl v rámci linie rovným dílem.

Pozůstalý manžel dědí společně s dědici kterékoli dědické třídy, a to:

1/4 pozůstalosti, jestliže zbylá část přechází na potomky,

1/3 pozůstalosti, jestliže zbylá část přechází na privilegované předky a privilegované příbuzné ve vedlejší linii,

1/2 pozůstalosti, jestliže zbylá část přechází buď na privilegované předky, nebo na privilegované příbuzné ve vedlejší linii,

3/4 pozůstalosti, jestliže zbylá část přechází na ostatní předky či na ostatní příbuzné ve vedlejší linii.

Pozůstalý manžel má právo nadále žít v rodinném domě a může mu také připadnout vybavení domácnosti a běžné domácí spotřebiče.

Potomci, tedy děti zůstavitele a jejich přímí potomci, vylučují z dědictví všechny ostatní dědice a dědí v pořadí určeném stupněm jejich příbuznosti k zůstaviteli. Jestliže dědí pozůstalý manžel, připadají na potomky ¾ pozůstalosti.

Privilegovanými předky jsou otec a matka zůstavitele, přičemž dědictví, které jim připadá, se mezi ně rozdělí rovným dílem.

Privilegovanými příbuznými ve vedlejší linii jsou sourozenci zůstavitele a jejich potomci, a to až do čtvrtého stupně příbuznosti.

Jestliže pozůstalý manžel dědí souběžně jak s privilegovanými předky, tak s privilegovanými příbuznými ve vedlejší linii, připadají dědicům druhé dědické třídy 2/3 pozůstalosti. Jestliže dědici druhé třídy dědí společně s privilegovanými předky či privilegovanými příbuznými ve vedlejší linii, avšak nikoli souběžně s oběma těmito skupinami, připadá jim 1/2 pozůstalosti.

Dědictví náležející privilegovaným předkům a privilegovaným příbuzným ve vedlejší linii se mezi ně dělí v závislosti na počtu privilegovaných předků.

Zanechal-li zůstavitel pouze jednoho z rodičů, připadne mu 1/4 pozůstalosti, zatímco příbuzní ve vedlejší linii mají nárok na 3/4. Jsou-li dva rodiče, připadne jim společně 1/2 pozůstalosti, zatímco příbuzní ve vedlejší linii mají nárok na zbývající 1/2.

Dědictví privilegovaných příbuzných ve vedlejší linii se mezi ně rozdělí rovným dílem, a pokud dědí z titulu právního nástupnictví, rozdělí se příslušný díl v rámci dané větve rodiny. V případě, že dědí příbuzní ve vedlejší linii s různým vztahem k zůstaviteli, dělí se dědictví mezi otcovu a matčinu stranu rodiny, přičemž se uplatní pravidlo uvedené výše. Podíly příbuzných ve vedlejší linii, kteří jsou se zůstavitelem spřízněni z obou stran, se počítají.

Není-li žádných dědiců, **stává se pozůstalost odúmrtí** a připadá obci, v níž se pozůstalost v době jejího rozdělení nachází.

Viz články 970 až 983 a články 1135 až 1140 občanského zákoníku.

5 Který orgán je příslušný:

5.1 v dědických věcech?

K vedení nesporných dědických řízení jsou povoláni notáři, zatímco sporná dědická řízení vedou soudy prvního stupně („judecatorie“).

Dědic nebo jiná zúčastněná osoba mohou věc postoupit přímo soudu, přičemž předloží notářsky ověřené potvrzení z dědického rejstříku.

Viz články 103 a následující zákona č. 36/1995 a článek 193 občanského soudního řádu.

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

Dědic přijme dědictví výslovným prohlášením o přijetí dědictví. Dědictví lze přijmout i konkludentně, tak že dědic podnikne kroky, jež může učinit jen osoba, která je dědicem (článek 1108 občanského zákoníku).

Prohlášení o odmítnutí dědictví se činí před notářem, popřípadě na zastupitelském úřadě či konzulátu Rumunska (čl. 1120 odst. 2 občanského zákoníku).

Všechny notářské listiny obsahující prohlášení o přijetí nebo odmítnutí dědictví se zapisují do Národního notářského rejstříku prohlášení o přijetí či odmítnutí dědictví (*Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale RNNEOS*).

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

Viz odpověď na otázku 5.2.

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Viz odpověď na otázku 5.2.

Po zahájení dědického řízení mohou být odkazy, které omezují právo na povinný díl, na žádost neopominutelných dědiců, jejich právních nástupců a nezajištěných věřitelů poníženy. Pokud je neopominutelných dědiců více, vztahuje se ponížení pouze na neopominutelného dědice, který žádost podal, a povinný díl, který mu náleží. V důsledku tohoto omezení se odkazy mohou stát neúčinnými a být anulovány.

Viz články 1092 až 1097 a následující občanského zákoníku.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Dědické řízení vedené notářem se zahajuje na základě žádosti. Žádost se zapisuje do dědického rejstříku notářské komory a následně do dědického rejstříku notáře. Notář pověřený vedením dědického řízení ověří, zda je dána jeho místní příslušnost, předvolá osoby s nárokem na dědictví a v případě, že zůstavitel zanechal závěť, také odkazovníka, vykonavatele závěti, právního zástupce nesvéprávných dědiců, případně orgán dozoru a zástupce veřejné správy (v případě odúmrti). Notář zjistí způsobilost dědiců a odkazovníků a určí rozsah jejich práv a složení pozůstalosti zůstavitele.

Počet a způsobilost dědiců nebo titulů odkazovníků se zjišťují na základě osvědčení o osobním stavu a závěti a za pomoci svědků. Majetek se prokazuje na základě veřejných listin či jiným zákonem uznaným způsobem.

Viz články 103 až 120 zákona č. 36/1995, ve znění pozdějších předpisů.

Dědic nebo jiná zúčastněná osoba mohou věc postoupit přímo soudu, přičemž předloží notářsky ověřené potvrzení z dědického rejstříku. Pozůstalost může být soudem rozdělena buď na základě dohody mezi zúčastněnými stranami, anebo není-li dohoda dosažena, soud zjistí majetek, postavení dědice, podíl na pozůstalosti, pohledávky, dluhy a závazky. Soud může rozhodnout o omezení nepříměřených odkazů či o povinnosti oznámit dary. Pozůstalost je rozdělena v naturáliích, a to buď rozdělením podílů, nebo přiknutím majetku jednomu z dědiců pod podmínkou, že ostatním dědicům vyplatí příslušnou částku v penězích. Soud může nařídít prodej pozůstalosti, a to buď se souhlasem stran, nebo soudním vykonavatelem prostřednictvím veřejné aukce. Soud rozhoduje ve formě rozsudku a rozdělí i finanční prostředky uložené jedním z dědiců ve prospěch ostatních či finanční prostředky získané z prodeje pozůstalosti.

Viz články 110 a následující zákona č. 36/1995 a §193 odst. 3 občanského soudního řádu.

Notář může se souhlasem všech dědiců provést **vypořádání závazků váznoucích na pozůstalosti**, tedy inkasovat pohledávky, platit dluhy a plnit závazky, prodávat movitý majetek a vypořádat jednotlivé odkazy.

V rámci povinné předběžné fáze notář vydá **doklad o vypořádání dědictví**, který obsahuje soupis pozůstalosti (pohledávky a závazky), seznam dědiců včetně uvedení jejich podílu na pozůstalosti a jejich souhlasu se způsobem vypořádání závazků, určení osoby, která je vypořádáním pověřena, a stanovení termínu pro dokončení vypořádání.

Osoba pověřená vypořádáním inkasuje pohledávky jdoucí za pozůstalostí, uhradí dluhy a prodá majetek. Osoba pověřená vypořádáním předloží pověřenému notáři zprávu, v níž uvede, jaké kroky za účelem inkasa pohledávek podnikla a způsob urovnání dluhů. Po dokončení vypořádání notář vydá **osvědčení o dědictví** a započítá čistý výnos vypořádání do pozůstalosti.

Viz články 121 až 134 zákona č. 36/1995 a článek 1114 občanského zákoníku.

Po ukončení vypořádání dědictví a vydání osvědčení o dědictví je **pozůstalost rozdělena** mezi dědice. Pozůstalost může být rozdělena na základě dohody. Pozůstalý manžel a potomci zůstavitele, kteří mají na základě zákona na dědictví nárok, mají povinnost ohlásit dary, které obdrželi od zůstavitele, a vrátit tento majetek do pozůstalosti, ledaže jsou od ohlášení osvobozeni.

Placení dluhů Výjimky ze zákonné úpravy dělení dluhů váznoucích na pozůstalosti

Univerzální dědicové a dědicové, jimž svědčí univerzální titul, jsou povinni podílet se na úhradě dluhů a splnění závazků váznoucích na pozůstalosti, a to v rozsahu odpovídajícím jejich podílu na pozůstalosti.

Věřitelé dědiců či jiné zúčastněné osoby mohou zažádat o rozdělení pozůstalosti, popřípadě uplatnit právo účastnit se uzavírání dohody o rozdělení pozůstalosti či jinak zasáhnout do rozdělení. Žádosti věřitelů se zapisují do Národního notářského rejstříku věřitelů, kteří jsou fyzickými osobami, a Rejstříku výhrad k rozdělení pozůstalostí (*RNNEC – Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral*).

Jestliže univerzální dědic či dědic, jemuž svědčí univerzální titul, zaplatil na úhradu společného dluhu více, než by odpovídalo jeho podílu na pozůstalosti, může tento přeplatek uplatnit vůči ostatním dědicům, avšak pouze do výše hodnoty podílu každého z nich. To platí i v případě, že tento dědic nastoupil do práv věřitelů.

Dělení majetku mezi potomky

Předkové mohou mezi potomky rozdělit svůj majetek prostřednictvím závěti nebo darování. Nepokrývá-li závěť všechny majetek zůstavitele, je zbývající majetek rozdělen podle pravidel zákonné dědické posloupnosti.

Viz články 669 až 686 a články 1143 až 1163 občanského zákoníku.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

Osoby mohou dědit, jestliže existují v době zahájení dědického řízení nebo jsou způsobilé dědit, jsou oprávněnými dědici, žijí řádným životem a nebyly-li vyděděny.

Osoba, která má dědit, může dědictví přijmout nebo odmítnout. Není překážkou, jestliže je odkazovník zároveň zákonným dědicem. Pokud ze závěti plyne, že zůstavitel zamýšlel omezit podíl zákonného dědice, aniž by přitom omezil jeho právo na povinný díl, může tento dědic vystupovat pouze jako odkazovník. Viz články 957 až 963, 987, 989, 993, 1074 až 1076, 1100 a 1102 občanského zákoníku.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Ano, viz odpověď na otázku č. 6.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Žádost o zápis do katastru nemovitostí musí být doložena originálem / notářsky ověřenou kopií původní listiny a v případě, že je zápis činěn na základě rozhodnutí soudu, také ověřenou kopií tohoto rozhodnutí opatřenou doložkou právní moci. Zápis do katastru nemovitostí je proveden, pokud listina splňuje několik formálních požadavků: obsahuje identifikační údaje dotčené strany a nemovitého majetku; notářsky ověřený překlad (pokud jde o notářskou listinu, musí být vystavena rumunským notářem); výpis z katastru nemovitostí, zaplacení poplatku atd. První zápis nemovitého majetku do integrovaného informačního systému katastru nemovitostí může být proveden také na základě osvědčení o dědictví a katastrálních záznamů.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Dobrovolné jmenování

Zůstavitel může určit jednu nebo více osob, kterým svěří pravomoc závětí vykonat. Vykonavatel závěti spravuje pozůstalost, a to až po dobu dvou let od zahájení dědického řízení. Soud může rozhodnout o prodloužení doby správy pozůstalosti.

Povinné jmenování

Pokud dlužník zemře před zahájením exekučního řízení, nemůže být exekuce zahájena. Jestliže zemře až po zahájení exekučního řízení, exekuce se pozastaví až do okamžiku přijetí dědictví nebo jmenování opatrovníka pozůstalosti, popřípadě zvláštního opatrovníka pozůstalosti. Jestliže se věřitel nebo soudní exekutor dozví, že dlužník zemřel, je povinen zažádat, aby notářská komora v místě posledního bydliště zůstavitele provedla zápis ve zvláštním rejstříku za účelem zahájení exekuce a aby o tom vydala potvrzení. Toto potvrzení by mělo obsahovat informaci o tom, zda dědictví bylo vypořádáno, popřípadě seznam všech dědiců, a informaci o tom, zda byl do okamžiku přijetí dědictví jmenován opatrovník.

Pokud existuje nebezpečí prodeje, ztráty, výměny nebo zničení majetku tvořícího pozůstalost, notář jej zapečetí nebo předá do úschovy.

Dokud dědictví nebylo přijato nebo v případě, že dědic není znám, může notář jmenovat zvláštního opatrovníka *za účelem ochrany práv potenciálních dědiců*.

Viz články 686 občanského soudního řádu, čl. 1117 odst. 3, článek 1136 a články 1077 až 1085 občanského zákoníku.

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořízení pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

Vykonavatel závěti, osoba pověřená vypořádáním, zákonný dědic / dědic ze závěti, určený opatrovník (viz odpověď na otázku 9.1).

Osoba pověřená vypořádáním, která vykonává svou funkci pod dohledem notáře, může být jmenována zůstavitelem, dědici nebo soudem.

Viz článek 124 zákona č. 36/1995, čl. 1117 odst. 3 a článek 1136 občanského zákoníku.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Viz odpověď na otázku č. 9.1.

Vykonavatel závěti zapečetí pozůstalost, pořídí její soupis, požádá soud o souhlas s prodejem majetku, uhradí dluhy vážnoucí na pozůstalosti a inkasuje pohledávky jdoucí za pozůstalostí.

Viz články 1077 až 1085 občanského zákoníku a články 103 až 134 zákona č. 36/1995.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob?

Mají specifické důkazní účinky?

Notář zaujímá odůvodněná **stanoviska** a po vypořádání dědictví vydává konečné rozhodnutí, na jehož základě se vydává osvědčení o dědictví / osvědčení o odkazu.

Osvědčení o dědictví obsahuje popis způsobu stanovení rozsahu dědických práv a slouží jako doklad dědického postavení a jeho majetkového titulu. Notář může vydat **osvědčení o dědickém postavení**, v němž uvede počet dědiců, jejich postavení a rozsah jejich práv, nikoli však soupis pozůstalosti.

Není-li žádných dědiců, považuje se pozůstalost za odúmrtí. V takovém případě **je vydáno osvědčení o odúmrtí**.

Pokud nějaký majetek tvořící pozůstalost nebyl do notářského rozhodnutí zahrnut, může notář řízení obnovit a vydat **dodatek k osvědčení o dědictví**.

Osoby, které se cítí dotčeny na svých právech, mohou podat žádost o zrušení osvědčení o dědictví a o určení svých práv k soudu. **Bylo-li osvědčení zrušeno, vydá notář na základě pravomocného rozhodnutí soudu nové potvrzení o dědictví**. Zúčastněné strany mohou rovněž nechat vypracovat veřejnou listinu vyhotovenou notářem, potvrzující smírné urovnání sporu. V tomto případě bude vydáno nové dědické osvědčení. Do smírného urovnání sporu prostřednictvím notářského zápisu nebo do zrušení osvědčení o dědictví soudem bude nové osvědčení sloužit jako důkaz o postavení dědice ze zákona nebo dědice oprávněného na základě závěti a o majetkových právech dědiců přijímajících majetek uvedený v pozůstalosti v poměru k jejich příslušnému podílu.

Univerzální dědic / dědic, jemuž svědčí univerzální titul, může podáním **dědické žaloby** kdykoli požádat o uznání svého dědického postavení vůči osobě, která má zděděný majetek v držení, aniž by k němu měla jakékoli majetkové právo.

V rámci sporného dědického řízení soudy vydávají rozhodnutí a rozsudky. Rozhodnutí o rozdělení pozůstalosti má konstitutivní povahu, a jakmile se stane pravomocným, je vykonatelné.

Viz články 1130 až 1134 a články 1635 až 1639 občanského zákoníku a články 113 až 120 a následující zákona č. 36/1995.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu **Vaše Evropa**.

Velice uvítáme jakoukoli **zpětnou vazbu** ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

This webpage is part of an EU quality network

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.